

przez niego wyzwolony na czeladnika 12 X 1744 (opłata 17 zł 20 gr). Nie występuje w późniejszych dokumentach jako czeladnik w Gdańsku; być może udał się na wędrowną.

Nie udało ustalić się, czy był potomkiem kamieniarza Andreasa Silbera z Elbląga.

Pałubicki J., *Artyści i rzemieślnicy artyst. Gdańska, Prus Królewskich oraz Warmii epoki nowożytnej. Skorowidz kwerendalny*, Gd. 2019.

AP Gdańsk, rkps 300,C/2056: *Cech murarzy, kamieniarzy i rzeźbiarzy 1721-1788. Księga rachunkowa. Rechnungs Buch des Erb. Gewercks der Maurer Steinmetz Stein- und Bildhauer*, s. 95, 124; rkps 300,C/2076: *Cech murarzy, kamieniarzy i rzeźbiarzy 1725-1800. Verzeichnis der ein- u[nd] ausgeschriebenen Lehrlinge*, s. 32, 33.

J. Pałubicki

Silber Jonas, złotnik, medalier, rytownik, ur. ok. 1550 Kulmbach, zm. przed 28 XI 1605. Jego pierwszym nauczycielem był Samuel Spillmann z Berna, później S. uczył się w warsztacie Wenzela Jamnitzera w Norymberdze, gdzie w 1571 uzyskał obywatelstwo, a rok później został przyjęty do tamtejszego grona mistrzów. W l. 1578-80 działał na dworze palatyna reńskiego w Heidelbergu jako złotnik. W okresie od 1587 do 1589 pracował w mennicy Gdańska jako rytownik stempli do monet; następnie wrócił do Norymbergi (gdzie przede wszystkim pracował nad pucharem tzw. Welttalschale dla Rudolfa II, obecnie w zb. Staatliche Museen zu Berlin). Znałe są ponadto jego autorstwa plakiety z wizerunkami najstarszych władców niemieckich, a także ze scenami zaczerpniętymi z antyku i łowieckimi (w zb. British Museum, Rijksmuseum, Staatliche Museen w Berlinie, Germanisches Nationalmuseum w Norymberdze). Charakterystyczne dla jego twórczości jest nagromadzenie postaci nawiązujących stylistycznie do twórczości Josta Ammana, umiejscowionych w rozbudowanym krajobrazie.

Od 1596-98 był ponownie aktywny w Gdańsku, dokąd musiał najpewniej przyjeżdżać także wcześniej, skoro w 1593 poślubił tam Ursulę; w 1599 mieszkał przy ul. Peggenpfuhl. W 1605 jego córka Salome wyszła za mąż za malarza Davida Schellego.

S. wyrył w miedz. pierwszy ekslibris Bibl. Rady Miasta Gdańska, już rok po otwarciu biblioteki, w 1597. Wg Pawła Grotha przypisywać mu można także autorstwo ekslibrisu Gerharda

Cimmermana. Helena Dzieńis zauważa z kolei podobieństwo wyż. wym. znaków bibliecznych do ekslibrisu herbowego burmistrza Gerharda Brandesa starszego.

Swoje wyroby i proj. S. podpisywał pełnym imieniem i nazwiskiem lub monogramem IS. Od czasu publikacji E.W. Brauna utożsamiany jest z monogramistą IS lub z Johannesem Stephanusem, medalierem.

Nagler G.K., *Die Monogrammisten ...*, München [ok. 1871], t. 4, s. 126, poz. 398-399. – Rosenberg M., *Der Goldschmiede Merkzeichen*, Frankfurt 1890, s. 257, poz. 1243, 1244; Frankfurt 1923, poz. 2955; Frankfurt 1925, s. 115-116, poz. 3985, 3986, il. 90, 91, 92. – Braun E.W., *Die deutschen Renaissanceplaketten der Slg. Walcher v. Moltheim in Wien*, Wien 1918, s. 20, 21, 57, tablica 34. – Falke O., *Die Plaketten des Jonas Silber*, Berliner Museum, t. 47, 1926 z. 4, s. 57-61. – ThB, t. 31, 1937. – Groth P., *Mało znane ekslibrisy gdańskie i elbląskie*, Libri Gedanenses, I, 1967 (1968), s. 130. – Woźniak M., *Uwagi o pochodzeniu mistrzów czeladników gdańskiego cechu złotniczego*, Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo, 1994 t. 25, s. 129. – Dzieńis H., *Gerhard Cimmermann i jego księgozbiór ofiarowany Bibliotece Rady Miasta Gdańska*, Libri Gedanenses, XXIII, 2016, s. 8 s. 146. – Pałubicki J., *Artyści i rzemieślnicy artyst. Gdańska, Prus Królewskich oraz Warmii epoki nowożytnej. Skorowidz kwerendalny*, Gd. 2019.

M. Mielnik

Silberberg (Sielberberg) Salomon, stolarz i snycerz; syn Michaela. W gdańskim cechu stolarzy, snycerzy i skrzyńiarzy rozpoczął 1 III 1733 czteroletnią naukę u mistrza Johanna Schlottge. 12 VII 1733 przeniesiono go do warsztatu mistrza Johanna 1. Eichela starszego, z ustalonym dlań okresem nauki 4 i pół r., a 12 IX 1734 – na 3 l. do mistrza Johanna 2. Ewerta młodszego, przez którego został wyzwolony na czeladnika już 8 IV 1736. Nie jest znana przyczyna skrócenia nauki; jednym z możliwych powodów jest ograniczenie zakresu specjalności.

Pałubicki J., *Artyści i rzemieślnicy artyst. Gdańska, Prus Królewskich oraz Warmii epoki nowożytnej. Skorowidz kwerendalny*, Gd. 2019.

AP Gdańsk, rkps APGd 300,C/2441: *Cech stolarzy i snycerzy 1716-1763 (1768). Księga uczniów*, s. 75, 78, 83.

J. Pałubicki